T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/44
KARAR NO : 2023/5
KARAR TR : 23/01/2023

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 14. ve 19. maddelerinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Kahramankazan Kaymakamlığı
Vekili : Av. D. B
Davalı : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
Vekili : Av. B. G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. 23/02/2007 doğumlu olan ve epilepsi rahatsızlığı ile %90 oranında görme engeli bulunduğu belirtilen H. K'ın velisi H. K. tarafından 04/10/2021 tarihinde özel gereksinimi olan çocuğuna yönelik gerekli eğitim imkânının sunulmadığı iddiasıyla davacı idare hakkında ayrımcılığa dayalı şikâyet başvurusu yapılmış, yapılan değerlendirme sonucunda davacı idarenin ayrımcılık yasağını ihlal ettiğinden bahisle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, 05/08/2022 tarihini taşıyan üst yazı/karar ile, 14/06/2022/177 tarih ve sayılı, 2022/385 no.lu Kurul Kararı ile, başvuruda engellilik temelinde ayrımcılık yasağı ihlali yapıldığına, muhatap hakkında 5.000 TL idari para cezası uygulanmasına, kararın kamuoyuna duyurulmasına karar vermiştir.

2. Davacı idare vekili, müvekkili idare hakkındaki Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 05/08/2022 tarih ve 2022/385 no.lu kararının ve karar ile uygulanan idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Ankara 10. İdare Mahkemesi 10/10/2022 tarih ve E.2022/2254, K.2022/1605**sayı ile, uyuşmazlığın adli yargının görevine girdiğinden bahisle davanın görev yönünden reddine kesin olmak üzere karar vermiş, dosyadaki bilgilere göre ve mahkemesinden sorulması üzerine, verilen karara karşı davacı idarenin istinaf yoluna başvurduğu vedosyanın Mahkemesine iadesinin yapılmadığı anlaşılmıştır. Görevsizlik kararının ilgili kısımları şöyledir:

> *"Dava konusu işlemin dayanağı 6701 sayılı Kanun hükümlerinde Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunca yapılacak değerlendirme uyarınca ayrımcılık yasağına aykırılığın belirlenmesi durumunda idarî yaptırım uygulanabileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte 6701 sayılı Kanun'un İdarî yaptırımları düzenleyen maddesinde açık bir biçimde, hüküm bulunmayan hâllerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre değerlendirme yapılacağı öngörülmüştür. Bu hâliyle 6701 sayılı Kanun kapsamında uygulanacak İdarî yaptırımları hakkında genel kanun niteliğindeki 5326 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiği ve 6701 sayılı Kanun'un 25'inci maddesinin altıncı fıkrası hükmünün de bu amaç doğrultusunda öngörüldüğü değerlendirilmektedir. Buradan hareketle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunca tesis edilecek İdarî yaptırım kararlarına karşı 5326 sayılı Kanun'un 3'üncü ve 27'nci maddesi uyarınca İdarî yargı mercilerinde dava açılamayacak olup; bu hâliyle 6701 sayılı Kanun uyarınca verilen İdarî para cezasından kaynaklanan işbu davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adlî yargının görevinde olduğu sonucuna varılmaktadır.*
>
> *Bu durumda, 6701 sayılı Kanun kapsamında tesis edilen İdarî para cezası verilmesine dair uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adlî yargının görevli olması nedeniyle, 2577 sayılı Kanun'un 14 ve 15'inci maddeleri uyarınca davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerekmektedir. "*

4. Davacı vekili bu defa aynı istemleadli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **Kahramankazan Sulh Ceza Hâkimliği 01/12/2022 tarih ve Değişik İş No.2022/1937**sayı ile, itiraza konu kararın iptali isteminin idari yargının görev alanına girmesi hasebiyle başvurunun yargı yolunun caiz olmaması

nedeniyle görev yönünden usulden reddine; daha önce kesin suretle verilmiş idari yargı kararı mevcut olduğundan farklı yargı mercileri arasında karar kesinleştiğinde 2247 Sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarılmasına; kararın bu haliyle kesinleşmesi halinde 2247 sayılı Kanun'un 15. maddesi gereğince taraflardan birinin istemi üzerine daha önce görevsizlik vermiş olan idari yargı mercii dosyasının Ankara 10. İdare Mahkemesinden istenilmesi ile dosyanın, ihtilafın çözümlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

6. Davacı idare vekili, olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarılması amacıyla dosyanınUyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesini talep etmiş; Kahramankazan Sulh Ceza Hâkimliği Ankara 10. İdare Mahkemesinin 10/10/2022 tarihli ve E.2022/2254, K.2022/1605 sayılı dosyasını mahkemesinden istemiş, Ankara 10. İdare Mahkemesi 14/12/2022 tarihli yazı ile, verilen karara karşıdavacı idarenin istinaf yoluna başvurduğu vedosyanın Mahkemelerineiadesinin yapılmadığı belirtilmiştir.

7. Uyuşmazlık Mahkemesince sorulması ve dava dosya aslının istenilmesi üzerine Ankara 10. İdare Mahkemesi 12/01/2023 tarihli yazı ile verilen karara karşıdavacı kurumun istinaf yoluna başvurduğunu vedosyanın henüz görüşülmediğini bildirmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

Mevzuat

8. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "*Olumsuz görev uyuşmazlığı*" başlıklı 14. maddesi şöyledir:

> *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*
>
> *Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."*

9.Kanun'un "*Yargı merciince yapılacak işlemler*" başlıklı 15. maddesi şöyledir:

> " *(Değişik: 23/7/2008 – 5791/6 md.)*
>
> *Olumsuz görev uyuşmazlıklarında dava dosyaları, son görevsizlik kararını veren yargı merciince, bu kararın kesinleşmesinden sonra taraflardan birinin istemi üzerine, ilk görevsizlik kararını veren yargı merciine ait dava dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir ve görevli yargı merciinin belirlenmesi istenir.*"

10. Kanun'un"*Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

> "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*
>
> *(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."*

11.Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

> *"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 23/01/2023 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, konusu, nedeni aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

14. Mevzuat kısmında belirtilen düzenlemelere göre, davanın taraflarınca 14. madde kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulabilmesi için, adli ve idari yargı yerlerince,"*yargı yolu bakımından*" verilmiş görevsizlik kararları bulunması ve bu kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekmektedir.

15. "*Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.*" hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak,hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

16. Kanun'un 19. maddesihükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

17. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

18. Olayda, idari yargı yerindedavacı idare tarafından açılan davada, davalı kurumun"*engellilik temelinde ayrımcılık yasağı ihlali yapıldığına, muhatap hakkında 5.000 TL İdari para cezası uygulanmasına, kararın kamuoyuna duyurulmasına*" ilişkin işleminin iptalinin istenildiği; para cezası yanında, idari işlem niteliğinde yaptırım da içerenistem üzerineİdare Mahkemesincekesin olmak üzere görevsizlikkararı verildiği, bu kararakarşı davacı idare tarafından istinaf yoluna başvurulduğu görülmüştür.

19. Bu haliyle, İdare Mahkemesince *"kesin olmak üzere"* verilen görevsizlik kararına karşı istinaf yoluna başvurulduğu, Bölge İdare Mahkemesince görevsizlik kararının kaldırılabileceği hususu da dikkate alındığında, anılan kararın 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesi kapsamında *"kesin veya kesinleşmiş olması"* koşulunu taşımadığı sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 14. ve 19. maddelerindeöngörülen koşulları taşımayanbaşvurunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

2247 sayılı Kanun'un 14. ve 19. maddelerinde öngörülen koşulları taşımayan veKahramankazan Sulh Ceza Hâkimliğince 01/12/2022 tarih ve Değişik İş No.2022/1937 sayı ile yapılan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE,

23/01/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN